

Den Haag, 22 november 2018

Betreft: Begrotingsbehandeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Geachte heer De Lange,

In de week van 26 november vindt het debat over de Begroting 2019 Sociale Zaken en Werkgelegenheid plaats. Kinderrechtenorganisaties Save the Children en Defence for Children delen in aanloop naar dit debat graag onderstaande zorgpunten.

1. Besteding budget ter bestrijding armoede onder kinderen

Het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting onder kinderen in Nederland is en blijft een grote uitdaging. Volgens het meest recente rapport van het CBS groeien nog steeds 292.000 kinderen op in armoede. Van deze groep groeien 117.000 kinderen op in een gezin met een langdurig laag inkomen (tenminste vier jaar achter elkaar). Ondanks de economische vooruitgang de afgelopen jaren is het aantal kinderen in langdurige armoede nauwelijks gedaald.¹

Sinds 2017 stelt het kabinet structureel €100 miljoen beschikbaar (de zogenaamde 'Klijnsmagelden') voor armoedebestrijding, specifiek gericht op armoede onder kinderen. Hiervan gaat € 85 miljoen naar gemeenten via een decentralisatie-uitkering. Destijds is besloten om dit geld niet te oormerken, maar voormalig staatssecretaris Klijnsma heeft ervoor gekozen om bestuurlijke afspraken te maken met VNG over de besteding van de middelen. Klijnsma gaf aan dat dit voldoende zou waarborgen dat de middelen op de juiste manier worden besteed.

Helaas blijkt uit verschillende bronnen dat het geld niet altijd terecht lijkt te komen bij kinderen die in armoede leven; bijvoorbeeld uit de uitzending van Nieuwsuur d.d. 24 november 2017², evenals uit gesprekken die Save the Children en Defence for Children hebben met beleidsmakers van verschillende gemeenten in het kader van ons programma Speaking Minds³. Of dit een structureel probleem is, zal moeten blijken uit de evaluatie van de bestuurlijke afspraken met gemeenten die voor het Kerstreces 2018 naar de Kamer zal worden gestuurd. De geluiden die wij horen, stemmen echter niet positief.

In de feitelijke vragen over de begroting SZW 2019 waren diverse vragen over de evaluatie van de bestuurlijke afspraken met VNG. Save the Children en Defence for Children vinden het zeer zorgelijk te lezen dat zelfs als uit de evaluatie zal blijken dat de middelen niet (altijd) ten goede komen aan kinderen, geen concrete maatregelen zullen worden getroffen, maar dat slechts het gesprek wordt aangegaan met gemeenten en VNG.⁴

Wij maken ons hier ernstig zorgen om, met name omdat de rol/mandaat van VNG onduidelijk is, voor ons, maar ook voor de gemeenten waar wij mee hebben gesproken. Bovendien kan het toch niet zo zijn dat het besteden van de middelen aan iets anders dan het beoogde doel, zonder consequenties wordt aanvaard.

¹ CBS (2018). *Armoede en sociale uitsluiting 2018*, Den Haag.

² Zie: <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2204384-geld-voor-arme-kinderen-verdwijnt-in-schuldenberg-gemeenten.html>

³ Speaking Minds geeft jongeren een stem in het (gemeentelijk) armoede- en schuldenbeleid en is een programma van Save the Children, Defence for Children en Stimulansz. Zie: www.speakingminds.nl

⁴ "Als uit de evaluatie van de bestuurlijke afspraken met de VNG blijkt dat de middelen bestemd voor kinderen in armoede niet (altijd) aan hen ten goede komen, dan zal de staatssecretaris het gesprek met de VNG en gemeenten aangaan over de redenen hiervoor en hoe gemeenten er zorg voor kunnen dragen dat deze middelen voortaan daadwerkelijk ten goede komen aan de kinderen waarvoor ze bedoeld zijn." Antwoord op vraag 323.

Daarnaast vinden we het zeer opmerkelijk dat nu al besloten is om de nieuwe middelen voor 2018 – 2020 (€71 miljoen) wederom via een decentralisatie-uitkering beschikbaar te stellen, terwijl de uitkomsten van de evaluatie nog niet bekend zijn.

Aanbevelingen

- Oormerk de (nieuwe) fondsen die aan gemeenten beschikbaar zijn gesteld voor het bestrijden van armoede onder kinderen.
- Tref maatregelen indien blijkt dat gemeenten de fondsen niet besteden aan een kindgericht armoedebeleid.
- Geef duidelijkheid over het mandaat van de VNG en de invulling daarvan.

2. Reductiedoelstelling

Bij de Algemene Beschouwingen in 2017 heeft de Eerste Kamer bijna unaniem de motie Kox (SP) aangenomen waarin de regering wordt verzocht een reductiedoelstelling te formuleren, om daarmee de armoede onder kinderen daadwerkelijk te verlagen.⁵ In de kamerbrief van 6 april 2018 (Kabinetsreactie op SER-advies en rapport KOM) wordt genoemd dat de gezamenlijke partijen - CBS, CPB en SCP - opdracht hebben gekregen om te onderzoeken of het mogelijk is tot uniforme armoede indicatoren te komen die bruikbaar zijn voor een eventuele reductiedoelstelling.

Inmiddels is ruim een jaar verstreken en is er nog steeds geen reductiedoelstelling geformuleerd. Dit is niet alleen zorgelijk maar ook onwenselijk, omdat het aantal kinderen in langdurige armoede de laatste jaren nauwelijks is gedaald en het formuleren van een reductiedoelstelling hierin de noodzakelijke verandering teweeg zal kunnen brengen. Uitstel van die reductiedoelstelling kan niet langer als verantwoord worden beschouwd. Ook in het kader van het onder punt 1 gestelde, is het extra belangrijk dat een reductiedoelstelling wordt opgesteld zodat armoede onder kinderen daadwerkelijk wordt teruggedrongen en de effectiviteit van inspanningen kan worden gemeten.

Aanbevelingen

- Maak concreet op welke manier CBS, CPB en SCP tot op heden hebben getracht om tot gezamenlijk bepaalde uniforme armoede indicatoren te komen en wat die pogingen tot nu toe hebben opgeleverd.
- Geef aan wat de volgende stappen zijn in het kader van het formuleren van een reductiedoelstelling als CBS, CPB en SCP onderling niet tot overeenstemming komen.

Wij hopen dat bovenstaande informatie nuttig is ten behoeve van de voorbereiding op het debat over de begroting SZW 2019 en danken u bij voorbaat voor uw inzet voor kinderrechten. Voor vragen over bovenstaande kunt u contact opnemen per e-mail of telefoon (06-11427304).

Met vriendelijke groet,

Caroline van de Wetering, **Save the Children** - caroline.van.de.wetering@savethechildren.nl

Eva Huls, **Defence for Children** – e.huls@defenceforchildren.nl

⁵ Zie motie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34775-D.html>